

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia sekä rajat ylittävästä terveydenhuollosta annettua lakia. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä ei jatkossa enää olisi lakisääteistä velvoitetta järjestää kiireellisen hoidon lisäksi välttämättömiksi arvioituja kiireettömiä terveydenhuollon palveluja ehdotetussa ulkomaalaislain 3 §:n 27 kohdassa tarkoitettulla tavalla laittomasti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille (HE 143/2024 vp).

Hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän olisi kuitenkin järjestettävä laittomasti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille yksilölliseen lääketieteelliseen tarpeen arviointiin perustuva välttämätön kiireetön hoito, jos sen epääminen olisi ilmeisen kohtuutonta henkilön terveydentilan tai vamman vuoksi taikka jos sen epääminen vakavasti vaarantaisi muun henkilön tai väestön terveyden.

Hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi nykytilaa vastaavasti järjestää laittomasti maassa oleskelevalle naiselle raskauteen liittyvät terveystalvelut. Lisäksi hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi edelleen järjestää laittomasti maassa oleskeleville lapsille tarvittavat terveydenhuollon palvelut saman laajuisina kuin hyvinvointialueen asukkailla. Esityksessä esitetään myös täsmennettäväksi rajat ylittävästä terveydenhuollosta annettua lakia siten, että Kansaneläkelaitoksen olisi jatkossakin korvattava hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle myös laittomasti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille annettu hoito.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen turvapaikkapolitiikka perustuu hädänalaisimpien auttamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön, turvallisuuden takaamiseen ja länsimaisten arvojen, kuten demokratian ja tasa-arvon, puolustamiseen. Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on, että annettu apu kohdentuu kaikkein hädänalaisimmille ja järjestelmän väärinkäyttö estetään.

Hallitusohjelman mukaan turvapaikkahakemukseen kielteisen päätöksen saaneet palaavat tai heidät palautetaan lähtömaihin mahdollisimman nopeasti. Hallitus toteuttaa vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen paketin, joka sisältää hallitusohjelman mukaan

muun ohella sen, että laittomasti maassa oleskelevilta poistetaan oikeus muihin kuin kiireellisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä sosiaaliturvaan eli palataan tältä osin viime vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan.

Tavoitteet

Ehdotetun muutoksen tavoitteena on poistaa laittoman oleskelun kannusteita ja edistää laittomasti oleskelevien paluuta. Tavoitteena on, että laittomasti oleskelevat henkilöt poistuisivat maasta ripeästi. Muutoksella pyrittäisiin lisäämään yleistä tietoisuutta paluuvuoroituksesta myös sellaisten laittomasti oleskelevien ulkomaalaisten keskuudessa, joiden Suomessa oleskelu ei ole ulkomaalaisvalvontaviranomaisten tiedossa. Laittoman oleskelun kannusteiden poistamisen kautta pyritään myös vaikuttamaan laittomaan oleskeluun liittyviin lieveilmiöihin. Ehdotetulla muutoksella tavoiteltaisiin yhteisvaikutusta sisäministeriön hallinnonalalla toteutettujen ja valmisteltujen laittoman oleskelun ehkäisemiseen ja paluiden ja palautusten edistämiseen tähtäävien toimenpiteiden kanssa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/34869/2024.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/34869/2024.

Kirjepostitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 28.1.2025. Ruotsinkielinen esitysluonnos julkaistaan mahdollisimman pian. Ruotsinkielisen esitysluonnoksen lausuntoaika jatkuu käännöksen valmistuessa siten, että lausuntoaika muodostuu suomenkielisen esitysluonnoksen lausuntoajan kanssa saman pituiseksi.

Säädösvalmistelun kuulemisoppaan mukaan säädösehdotuksista pyydettyjen kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa. Lausuntoaikaa on aihetta pidettävä, jos se muuten ajoittuisi yleiseen lomakauteen. Esitysluonnos on lausuntokierroksella kuusi viikkoa, josta osa ajoittuu yleiseen lomakauteen. Lausuntoaikaa on kuitenkin pidettävä riittävänä, koska esitysluonnoksesta on järjestetty aiemmin lausuntokierros.

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa sekä hankkeen sivuilla (<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM158:00/2024>).

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Erityisavustaja Nuutti Hyttinen, etunimi.sukunimi@gov.fi

Johtaja Eveliina Pöyhönen, etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM158:00/2024> - Linkki hankkeen sivuille

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM054%3A00%2F2023> - Linkki hankkeen aikaisemman valmisteluvaiheen sivuille

Liitteet:

[Luonnos 17.12.2024 HE eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §n muuttamisesta.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto
Diakonissalaitos
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Global Clinic
Helsingin kaupunki
Helsingin seurakuntayhtymä
HUS
Hyvinvointiala HALI ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskusrikospoliisi
Kide-säätiö
Kirkkopalvelut
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkärin sosiaalinen vastuu ry
Maahanmuuttovirasto
Moniheli ry
Monika-Naiset liitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Pakolaisneuvonta ry
Pelastakaa Lapset ry
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisihallitus
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Satakunnan hyvinvointialue
Siirtolaisuusinstituutti
Sininauhasäätiö
Sisäministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suojelupoliisi
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Pakolaisapu ry
Suomen Punainen Risti
Suomen UNICEF ry
Tasa-arvovaltuutettu
Tehy ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Turun Valkonauha ry
Turvapaikanhakijoiden tuki ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
UNHCR Pohjoismaiden ja Baltian edustusto
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma
Vanhusasiavaltuutettu
Vantaa-Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Pöyhönen Eveliina
Sosiaali- ja terveysministeriö